

TILVÆKST Grovfoder nr. 16, 10. juni 2025

Indhold

- Mark
- Aktuelt i majs
- Aktuelt i foderroer
- Aktuelt i vårsæd
- Regler og tilskud
- Bekæmpelse af flyvehavre

MARK

Aktuelt i majs

Af planterådgiver Thomas Harbo

Majsen er mærket af de seneste to ugers vejr.

Efter en forårsperiode, hvor majsafgrøderne kun havde medgang, har de seneste to uger været anderledes udfordrende for afgrøderne. Først frosten en morgen for et par uger siden, siden en lang periode med meget blæsende vejr.

Frosten har lokalt ramt afgrøderne hårdt; i de fleste marker heldigvis kun i mindre områder. Det kan være de sidste rækker ned mod lavere engarealer, i skyggesiden langs med læhegn, men også hvad der ser vilkårligt ud i rækken, hvor den ene af to naboplanter kan være frosset helt ned, mens den anden ser næsten upåvirket ud. Det ser heldigvis ud til, at de fleste planter skyder igen, men de er dog sat uger tilbage.

Billede 1 Frosten var hård ved majs, men planterne skyder nu igen (Foto: Thomas Harbo, SAGRO)

Billede 2 To naboplanter hvor den ene er næsten uberørt af frosten, mens den anden er sat uger tilbage (Foto: Thomas Harbo, SAGRO)

I de tidligst såede og luneste marker har majs nået knæhøjde, og radrensning er i gang. I de fleste marker står majs med 6-7 blade, og her gælder det nu om at få afsluttet den kemiske ukrudtsbekæmpelse, inden radrensning bliver aktuelt i løbet af denne og næste uge. Hvorvidt der er brug for at bekæmpe overlevende eller nyfremspiret ukrudt må bero på en vurdering i den enkelte mark. Det ser ud til at den indsats, som mange har gjort mod alm. hanespore med ekstra sprøjtning i foragre og indkørsler til marker, har haft god effekt. Men der ses på ny fremspiring af alm. hanespore, og du bør efterse dine marker for, hvorvidt der er brug for en opfølgende bekæmpelse.

Hvorvidt nyfremspiret eller evt. overlevende ukrudt i marken bedst bekæmpes med kemisk eller mekanisk indsats, kan du finde hjælp til at afgøre i nedenstående tabel, hvor fordele og ulemper ved de to metoder er vægtet.

Tabel 1 Vurdering af forhold ved mekanisk- eller kemisk ukrudtsbekæmpelse

Forhold i marken	Radrensning	Sprøjtning
Lille ukrudtstryk	✓✓✓	✓
Stort ukrudtstryk	✓✓	✓✓✓
Få men store ukrudtsplanter	✓✓✓	✓
Stor bestand af sent spirende ukrudtsarter som sort natskygge og alm. hanespore		✓✓✓
Rodukrudt	✓	✓✓✓
Gode vækstbetingelser for afgrøden	✓✓✓	✓✓
Fugtige forhold	✓	✓✓✓
Tørre forhold	✓✓✓	✓
Etablering af efterafgrøde i marken	✓✓✓	

Aktuelt i foderroer

Af planterådgiver Thomas Harbo

Foderroerne er generelt sået tidligt i år, og de trives indtil videre så godt, at rækkelukning i mange marker kan forudses inden for den kommende uge. Det er derfor ved at være tid til en evt. afsluttende ukrudtsbekæmpelse, at gødske med det sidste kvælstof i handelsgødning, ligesom sprøjtning med bor også bør ske nu.

Ukrudtsbekæmpelse

Ukrudtsbekæmpelsen i roerne har generelt lykkedes godt, men den lange tørre periode, hvor fremspiringen af ukrudt har været spredt uden noget oplagt sprøjtetidspunkt, har betydet, at der i nogle marker nu findes en lidt for stor ukrudtsbestand af planter, der er vokset ud over det stadium, hvor sprøjtning har nogen særlig stor effekt. Selvom vejret ikke ser ud til at være ideelt til radrensning, kan det alligevel være den bedste løsning at køre et par gange med radrenseren, den sidste gang lige inden rækkerne lukker.

Ligesom ovenfor nævnt i artiklen "Aktuelt i majs" kan radrensning være den rigtige løsning til bekæmpelse af stort ukrudt i roerne. Overordnet set er det de samme forhold omkring valg af kemisk kontra mekanisk bekæmpelse, der gør sig gældende i roerne; dog er det sværere i roerne at få effekt af en sprøjtning på ukrudt, der er blevet "for stort". Omvendt kan der radrenses helt hen til rækkelukning, hvorfor radrensning kan være meget effektiv. Har du marker, hvor der ikke findes nyfremspiret eller overlevende ukrudt af betydning, bør du undlade at radrense, da der altid er en risiko for, at radrensning sætter gang i fremspiring af nyt ukrudt.

Billede 3 og 4 Radrensning kan være meget effektivt mod større ukrudt, hvis forholdene er til det (Foto: Thomas Harbo, SAGRO)

Uanset om der er behov for radrensning eller ej, skal du holde øje med genfremspiring af alm. hanespore på foragre og andre steder, hvor afgrødekurrencen kan være lidt mindre. Alm. hanespore bekæmpes effektivt med Agil 100 EC eller Focus Ultra + Dash. Begge midler må kun anvendes én gang pr. vækstsæson.

Tabel 2 Bekæmpelse af græsukrudt, alm. hanespore, kvik og alm. rajgræs m.fl., i foderroer

Middel	Dosis [L/ha]	Pris [Kr./ha]	Bemærkninger
Agil 100 EC	0,75	200	Max. én behandling pr. år
Focus Ultra Dash	1,5 0,5	355	Max. én behandling pr. år

Afsluttende kvælstofgødskning

Foderroerne gødes traditionelt til at ret højt kvælstofniveau på måske 220-250 kg N pr. ha. Da roerne har en lang vækstsæson og en stor tørstofproduktion, er afgrøden også i stand til at udnytte den tildelte kvælstofmængde godt. Husdyrgødning udgør en stor del af kvælstofforsyningen, men der anvendes også gerne 250-300 kg handelsgødning pr. ha. De bedste såmaskiner kan placere gødning ved såning, men der er også brug for yderligere tildeling omkring rækkelukning.

Til den afsluttende tildeling kan der anvendes en alm. fast gødning som NS 27 4 eller en flydende gødning. Roerne er ikke så tilbøjelige til at få bladvidninger af gødningskorn som f.eks. majs, men handelsgødningen bør alligevel tildeles på tørre planter. Anvender du flydende gødning, bør du ikke tildele mere end 10 kg N pr. ha pr. gang, og altid på tørre planter.

Bor

Bormangel i foderroer kan dels resultere i mindre tilvækst og tørstofftab dels i hjerte- og tøfforrådelse, som giver et større lagertab. Roerne skal derfor ubetinget tildeles bor. Har du ikke allerede tidligere tildelt bor med handelsgødning eller evt. et middel til udsprøjtning, bør du gøre det nu inden rækkelukning, hvor afgrøden har en stor bladmasse. Normalt er det tilstrækkeligt at tilføre 450 g/ha bor ved rækkelukning. En eller to behandlinger tidligere i vækstsæsonen med en lille mængde bor eller et blandingsprodukt med flere næringsstoffer foruden bor er ikke tilstrækkelig til at sikre afgrødens forsyningsbehov med bor, og der bør udføres en supplerende behandling nu.

Særligt under tørre forhold er risikoen for bormangel stor, da jorden mange steder er forholdsvis løs. Risikoarealer er især:

- Let sandjord
 - Løs jord
 - Højt Rt for jordtypen

- Sandede pletter på lerjord
 - Højt Rt for jordtypen
- Arealer, som ikke regelmæssigt har fået husdyrgødning

I tør jord med større iltspænding bliver jordens indhold af bor (og mangan) iltet, hvorved det ikke er muligt for planterne at optage det. Under sådanne forhold er bladgødskning – og vanding/nedbør – det, der kan afhjælpe mangelsituationen.

Borprodukterne til udsprøjtning kan være lidt vanskelige at håndtere i sprøjten, og du bør læse – og holde dig til – etikettens anvisning om blandingsrækkefølge og blandingspartnere, væskemængde, anvendelse af additiver til pH-kontrol m.v. for at undgå udfældninger.

Tabel 3 Vejledende dosis af borprodukter (Kilde: SEGES, Vejledning i planteværn 2025, side 127)

Produkt	Indhold af bor [g pr. L eller kg]	Dosering [kg eller L pr. ha]	Tilført mængde [g pr. ha]	Vejledende pris [kr. pr. ha]
Bor 150MEA	150	2,5	375	63
Solubor 21	215	5,0	1.075	125
Solubor DF	175	5,0	875	125
BioBor 150	150	3,0	450	42
Profi Bor 150	150	3,0	450	45

Aktuelt i vårsæd

Af planterådgiver Thomas Harbo

Den lange tørre periode i maj til primo juni har betydet, at der indtil sidste uge næsten ikke kunne findes angreb af bladsvampe i vårsæden. Nu har der imidlertid være flere dage med nedbør, og vi begynder at finde de fugtelskende bladsvampe som skoldplet og bygbladplet i vårbyggen. Har du vårbyg, som er i begyndende til fuld skridning, bør du svampebekæmpe, når lejligheden byder sig. Er byggen senere sået og endnu kun i strækningsstadierne, bør du holde øje med udviklingen, så du kan få bekæmpet et svampeangreb i opløbet. Kraftige afgrøder kan vækstreguleres med 0,15-0,2 L/ha Cerone frem til begyndende skridning. I havre er det især meldug, der skal bekæmpes, og begyndende angreb ses allerede.

Læs mere om bekæmpelsestærskler og løsningsforslag i TILVÆKST Grovfoder nr. 14.

Billede 5 Bygbladplet i vårbyg. Her bygbladplet af "nettypen" som kendes som ret firkantede pletter med tværstreger. (Foto: Thomas Harbo, SAGRO)

REGLER OG TILSKUD

Bekæmpelse af flyvehavre

Af planterådgiver Malte Holm Jacobsen

Husk, at du har pligt til at bekæmpe flyvehavre.

Der må ikke findes frøbærende flyvehavre i markerne

Der må ikke findes frøbærende flyvehavreplanter på markerne, og du har pligt til at holde dine arealer fri for flyvehavre. Det betyder, at du skal fjerne flyvehavre på alle dine arealer enten ved kemisk eller mekanisk bekæmpelse. Ved mindre forekomster er håndlugning den bedste løsning, men på store arealer eller ved store tætheder kan kemisk bekæmpelse være nødvendig. På nuværende tidspunkt er håndlugning eller afslåning de eneste muligheder. Kornmarker med megen flyvehavre kan evt. høstes som grønkorn/helsæd. Her gælder det desuden om at være opmærksom på behandlingsfristen for evt. svampebekæmpelse i afgrøden.

Derudover findes der en række regler for, hvad du hhv. må og skal gøre, hvis du har flyvehavre på dine arealer. For eksempel skal du oplyse til en evt. køber af dine afgrøder, at der kan være flyvehavre i partiet. Ligeledes skal du oplyse en evt. forpagter om, at der kan forekomme flyvehavre på dine arealer, ligesom du skal overholde reglerne for bortskaffelse af flyvehavre.

Overtrædelse af reglerne – hvad sker der?

Hvis Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV), der er myndighed på området, konstaterer udbredt forekomst af flyvehavre på dine arealer, vil du få en bøde, et gebyr og evt. efterfølgende en politianmeldelse. Derudover vil du få et påbud om at fjerne flyvehavren. SGAV kommer også på opfølgende kontrol for at sikre, at du har overholdt påbuddet. SGAV kan også komme på genkontrol i årene efter konstatering af flyvehavre på dine arealer for at sikre, at

flyvehavren ikke kommer igen. Hvis du stadig ikke fjerner flyvehavren, kan SGAV få flyvehavren fjernet på din regning. SGAV opkræver gebyr for opgaver forbundet med opfølgende kontroller, genkontroller og al sagsbehandling i forbindelse hermed. Gebyret består af et grundbeløb på 2.900 kr. og 300 kr. pr. påbegyndt halve time. Dertil lægges bøden, som tager udgangspunkt i den besparelse, der har været ved ikke at bekæmpe flyvehavre, som cirka er 1.500-2.000 kr. pr. ha. oplyser SEGES. Ydermere oplyser SEGES, at det er meget individuelt, hvad bøden lyder på, og at man altid får muligheden for at løse problematikken med flyvehavre, så det ikke bliver et gentagende problem.